

طاووس شب

پژوهشی بیرامون تعلیم و تربیت

پدیدآورنده : علیرضا بلوک اصلی

۱۳۹۰

سرشناسه : بلوک اصلی، علیرضا، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام : طاووس شب : پژوهشی پیرامون تعلیم و تربیت / پدیدآورنده علیرضا
پدیدآور : بلوک اصلی.
مشخصات نشر : رشت: علیرضا بلوک اصلی، ۱۳۹۰.
مشخصات : ۵۲ ص.
ظاهری
شابک : 978-964-04-7722-9
یادداشت : کتابنامه .
موضوع : اسلام و آموزش و پرورش
موضوع : معلمان -- روابط با شاگردان -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
رده بندی کنگره : ۱۸۸P/۳۳۰/۲۳۰ب ۲۸۲ط ۱۳۹۰
رده بندی دیویی : ۳۹۷/۴۸۳۷
شماره : ۳۵۰۹۵۱۲
کتابشناسی
ملی

شناسنامه کتاب

عنوان: طاووس شب (پژوهشی پیرامون تعلیم و تربیت)
پدیدآورنده: علیرضا بلوک اصلی
ناشر: مؤلف (علیرضا بلوک اصلی)
محل نشر: رشت
سال نشر: ۱۳۹۰
نوبت چاپ: اول
قطع: رقعی
تلفن همراه: ۰۹۱۱۲۳۴۸۵۷۹
رایانامه: ali_bolouk@yahoo.com
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۷۷۲۲-۹
ISBN: 978-964-04-7722-9

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

پیشگفتار پدیدآورنده

مدت ها بود که نگارنده پس از انتشار اولین کتاب به نام «چکه ی ریاضی» در سال ۱۳۸۷، در صدد بود که در زمینه ی رابطه ی اسان با تعلیم و تربیت اسلامی نیز نوشته ای منتشر کند؛ ولی مقدور نشد تا اینکه سال گذشته از طرف انجمن قرآن مجتم فرهنگی هنری خاتم الانبیای رشت - که همینجا از آن عزیزان هم قدردانی می شود - يك مسابقه ی پژوهشی با چند محتوا در حیطه ی قرآن مطرح گشت که بنده به آن انجمن مقاله ای فرستاد؛ این مسأله بهانه ای شد تا امسال با انتشار این کتاب، راقم این سطور خدمتی هر چند ناچیز به جهان عالی مقدار پژوهش بنماید. اکنون گاه آنست تا از همه ی اشخاص حقیقی و حقوقی که به نحوی از انحا اینجانب را مورد حمایت معنوی و مادی قرار دادند، سپاسگزاری شود. نگارنده در پایان اعلام می نماید که صمیمانه منتظر دریافت نظرات گرم مخاطبان گرامی می باشد.

تلفن همراه ۰۹۱۱۲۳۴۸۵۷۹

رایانامه (پست الکترونیک) ali_bolouk@yahoo.com

ای اول، ای آخر

سیزده

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	دیباچه
۲	مفهوم تربیت
۳	تربیت از نظر اسلام
۵	عناصر سه گانه ی تربیت اسلامی
۸	تربیت دینی خانواده
۹	رابطه ی زبان قرآن و تعلیم و تربیت
۹	الف) ارتباط زبان قرآن با تعلیم و تربیت
۱۱	ب) چگونگی ارتباط زبان قرآن با تعلیم و تربیت
۱۳	شاگردهای قرآن کریم در مورد تربیت انسان
۱۸	تربیت از دیدگاه نهج البلاغه
	شرف و فضیلت علم و دانش و دانشمندان
۲۳	از دیدگاه های مختلف
	الف) عظمت و شکوه علم و علما و معلمان
۲۳	از دیدگاه قرآن
	ب) ارزش دانش از دیدگاه حکما، فرزندانگان
۲۸	و کتب کهن آسمانی
۳۶	آداب و وظایف مشترک معلم و شاگرد
۳۶	الف) آداب و وظایف معلم و شاگرد نسبت به خود
	ب) آداب و وظایف معلم و شاگرد در درس
۳۶	و سایر اشتغالات

۳۶ آداب و وظایف ویژه ی معلم
۳۶ الف) آداب و وظایف ویژه ی معلم نسبت به خود
 ب) آداب و وظایف ویژه ی معلم
۳۷ با شاگردان و دانشجویان
 ج) آداب و وظایف ویژه ی معلم
۳۸ در امر تدریس و جلسه ی درس
۴۰ آداب و وظایف ویژه ی شاگرد
۴۰ الف) وظایف شاگرد نسبت به خود
 ب) وظایف ضروری شاگرد
۴۰ در بزرگداشت حرمت استاد
 ج) آداب و وظایف شاگرد در دانش آموختن
 و قرانت درس و تکیه گاه های او در رابطه
۴۲ با استاد و رفقا و هم درس ها
۴۴ جذابیت های تعلیم و تعلم از نگاه قرآن کریم
۵۰ تولید طاووس شب
۵۳ فهرست منابع و مأخذ

دیباچه

یادایش هر علمی معمولاً به این صورت است که ابتدا پدیده ای مشاهده می‌شود. بعد از مشاهده ، درباره ی آن پدیده سؤال مطرح می‌شود. برای یافتن پاسخ سؤال ، فکر به کار می‌افتد . فکر عبارت است از کوشش برای یافتن مجهولات از روی معلومات که آن را تحقیق هم می‌توان نامید. نتیجه ی این فکر و تحقیق، یافتن پاسخ سؤال اولیه است. مجموعه ی این سؤالات و جواب ها مسایل علم را تشکیل می‌دهد و به این ترتیب رشته های علمی یکی پس از دیگری به وجود آمده ، می‌آیند. به عبارت دیگر اگر سؤال پیش نیاید ، علم هم به وجود نمی‌آید و اگر کسی چه در علوم ظاهر و چه در علم باطن سؤال نداشته باشد ، یا اصلاح اراد نیست و یا متوقف شده است . البته سؤال هم باید سؤال صحیح یعنی به نیت کشف حقیقت و یادگیری باشد؛ و الا اگر نیت ناخالصی داشته باشد ، مثلاً به قصد ریا سؤال کنند و یا منظور ، اعتراض و انکار باشد و یا از روی بیماری غرور سؤال شود و غیره ، نتیجه حتماً منفی خواهد بود. در بحث رابطه ی انسان با تعلیم و تربیت اسلامی نیز ما با چند سؤال روبرو هستیم: آیا انسان در تمام عمر خویش نیازمند تعلیم و تربیت است یا این موضوع فقط به مقاطع تصیلی آموزش و پرورش و دانشگاه محدود می‌شود؟ آیا منظور از انسان ، یک واژه ی عمومی است یا به سن و نژاد و طبقه ی خاصی اشاره دارد؟ در بحث تعلیم و تربیت آیا تقدم با تعلیم است یا تربیت؟ اسلامی بودن تعلیم و تربیت یعنی چه؟ آداب تعلیم و تعلم کدام است؟ تربیت از نظر قرآن چه جایگاهی دارد؟ کدام تعلیم و تربیت می‌تواند تضمین کننده ی خوشبختی این جهانی و آن جهانی انسان گردد؟ آیا تعلیم و تربیت درست می‌تواند ارتباط

انسان را با دیگران و در مرحله ی بالاتر با خدای عز و جل بهبود بخشد؟ آیا علم به تنهایی می‌تواند برای سعادت انسان چاره ساز باشد و یا به شاخص دیگری مانند تزکیه و تربیت و تهذیب نفس نیز نیاز دارد؟ آیا قرآن می‌تواند انسان را برای رسیدن به هدف تعلیم و تربیت راهگشا باشد؟ ترفندهای قرآنی در زمینه ی تعلیم و تربیت کدامند؟ کدام علم می‌تواند انسان را به سرمنزل مقصود برساند؟ هدف از تعلیم و تربیت اسلامی کدام است؟ طبقه بندی اهداف تعلیم و تربیت کدام است؟ هدف غایی تعلیم و تربیت چیست؟ اهداف تربیتی اسلام در خصوص ارتباط انسان با خدا، خود و دیگران چیست؟

مفهوم تربیت

تربیت در لغت مصدر «ربی بری» از ماده ی «ربو» به معنای پروراندن، رشد دادن، بالا بردن و به فعلیت رساندن نیروهای بالقوه می‌باشد. ولی در اصطلاح تعاریف متعددی برای آن شده است. فلاسفه گویند تربیت عبارت است از پرورش دادن قوای روحی و جسمی برای رسیدن به کمال مطلوب. علمای علم اخلاق، تربیت را ایجاد صفات پسندیده و ملکات فاضله می‌دانند. از منظر روانشناسان، تربیت مراقبت سالم از حیات در حال رشد، ایجاد تغییر در خلق به منظور درک مسایل و زمینه سازی جهت استقلال فکری است. تربیت در نگاه جامعه شناسان عبارت از انتقال سنن و آداب و رسوم و مهارت و فرهنگ جامعه به اعضای جوان تر، به منظور پروراندن عضوی مفید برای جامعه می‌باشد. این تعاریف